SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CII. No. 47. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 11, 1995. CENTS 50 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 11-го БЕРЕЗНЯ 1995 р. Ч. 47. РІК CII.

БОРОТЬБА З КОРУПЦІЄЮ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ

Київ (УНІАР). — Як повідомили в Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, у понеділок, 6-го березня, тут на вулиці заарештовано радника голови Верховної Ради України з економічних питань, Віктора Боженара.

У вівторок, 7-го березня, в його кабінеті працівники спецслужби разом із членами постійних комісій провели обшук, а опісля відбулася зустріч Олександра Мороза з керівниками правоохоронних органів, які доповіли йому в чому справа.

Комерційна структура, яку очолює В. Боженар, взяла пільговий кредит на розвиток південного регіону України в сумі 80 біл. карбованців. Із цих фондів ні копійки не пішло на пільгове призначення. Всі гроші осіли в одному з комерційних банків і у різних комерційних структурах. Були випадки, що через комерційну установу В. Божелана прокручувалися до 20 біл. карбованців. З її діяльністю нібито пов'язане і одне вбивство.

Постійна комісія з питань, боротьби з корупцією провела депутатське розслідування і матеріяли передані правоохоронним органам. Порушена кримінальна справа і арештовані деякі інші керівники комерційних структур, пов'язані зі справою В. Боженара.

РОЗГЛЯДАЮТЬ БЮДЖЕТ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — У вівторок, 7-го березня, бюджет із 7.1 відсотка дефіциту мав розглянути і підписати Президент України Леонід Кучма. Про це повідомив кореспондентів засобів масової інформації на пресовій конференції в Адміністрації Президента голова адміністрації Дмитро Табачник. Згідно з твердженнями керівника пресового центру Адміністрації Президента Івана Дорошенка, цифра дефіциту бюджету відповідає вимогам Міжнародного валютного фонду. Після затвердження бюджету Президентом проєкт бюджету має бути переданий на розгляд ВРаді.

Кореспондентів також повідомлено, що відвідини президента Російської Федерації Бориса Єльцина до України відкладено. Натомість очікується приїзд голови російської делегації з питань підготови широкомаштабного договору Олега Сосковця.

Коментуючи виступ на зборах у Харкові голови Комісії з питань оборони і державної безпеки Володимира Мухіна, де він заявив про можливість звільнення Президента Кучми влітку цього року, голова Адміністрації сказав: „Треба замислитися, у чиїх руках знаходиться безпека". Що ж стосується „сподівання голови ВР О. Мороза на потрясіння у березні", то Д.Табачник висловив надію, що вони не увінчаються успіхом.

Договір про нерозповсюдження ядерної зброї є загрожений

Женева. — На думку генерального секретаря Міжнародної конференції в питаннях роззброєння, колишнього заступника совєтського міністра закордонних справ Владіміра Петровського, успіх переговорів щодо повної заборони атомових випробувань може поспирити позачасовому продовженню договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

Тим часом американські спостерігачі вважають таку перспективу незапевненою. Згідно з умовою згаданого договору, який набрав чинности в 1970 році, засяг його дії може бути продовжений через 25 років простою більшістю голосів тих країн, що підписали його.Тепер під документом стоять підписи 171 держави.

Обговорення можливости продовжити чинність договору почнеться в Ню Йорку у середині квітня, але ще в січні деякі країни оприлюднили свої незгоди або особливі наставлення, пов'язані з цим питанням. Зокрема, Індонезія і Мехіко дали до зрозуміння, що вони підтримають продовження чинности договору тільки у випадку успішного закінчення ядерних випробувань. Єгипет вимагає, щоб Ізраїль подав звіт щодо своєї ядерної програми.

Крім того, не припиняються суперечки про рамки заборони на атомові вибухи: ядерні держави, наприклад, хотіли б зберегти право на проведення ляборaторних випробувань.

Нещодавно Адміністрація Президента Билла Клінтона вирішила, що ЗСА не наполягатимуть на праві свого виходу з угоди про заборону ядерних випробувань. Однак міжнародні експерти вважають, що це рішення дещо запізнилося, воно вже не відверне напруженої боротьби за продовження чинности Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

Прихильники цього документу звинувачують теперішню Адміністрацію ЗСА у байдужому ставленні до того, які надії пов'язують з договором різні країни.

У ФРАНЦІЇ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ ПЕРЕДВИБОРЧА БОРОТЬБА

Париж. — Напередодні президентських виборів у Франції дуже загострилася предвиборча боротьба. Спостерігачі підкреслюють, що попередні прогнози, які обіцяли легку перемогу в першій турі теперішньому прем'єр-міністрові Едуарові Балладюрові, виявилися безпідставними.Після декількох скандалів, пов'язаних з діяльністю уряду, а також після оприлюднення програм головних суперників Е. Балладюра — лідера об'єднання на підтримку республіки Жака Ширака і кандидата від Соціялістичної партії Ліонеля Жоспена прем'єр опинився тільки на третьому місці за рівнем популярности, і якби голосування відбулося сьогодні, він вибув би з змагання відразу після першої тури.

Разом з тим аналітики годяться в тому, що головною точкою передвиборчої боротьби, як і в минулі роки, стало питання щодо безробіття, яке тепер становить у Франції 12 відсотків. Саме цю проблему зробив пріоритетною у своїй програмі Ж. Ширак, запевнивши, що розв'яже її до початку наступного сторіччя. Між іншим, Ж. Ширак пропонує сплачувати компенсацію компаніям, які наймають до праці людей, що до того часу протягом декількох років діставали допомогу в рамках програми для безробітних.

Питання праці перебуває також у центрі уваги програми Л. Жоспена. Він висунув клясичну лівацьку програму, в якій проблема безробіття вирішується за рахунок державного бюджету.Але, крім того, він запропонував зменшити безробіття шляхом зменшення тривалости робочого тижня. Тепер у Франції робочий тиждень має 39 годин. Л. Жоспен має намір зменшити його до 37 годин, що нібито має дозволити знайти працю молодим людям, серед яких кількість безробітних є найбільшою.

Політичні експерти висловлюють думку, що у програмі Е. Балладюра проблема безробіття не посідає центрального місця, тому ця програма не може мати успіху.

Українці орієнтуються на Захід

Київ (УНІАР). — З метою виявити зовнішньополітичну орієнтацію громадян, центр „Демократичні Ініціятиви" наприкінці лютого провів опитування мешканців столиці України. Результати опитування виявили, що на розвинені країни Заходу орієнтується 55 відсотків громадян віком 18-29 років, серед тих кому від 30 до 55 років, таких 33 відсотки, а серед людей старшого покоління партнером для України розвинені країни Заходу вважають тільки 7 відсотків. Тих, які партнером України вважають Росію у віковій групі 18-29 років є тільки 6 відсотків, серед середнього покоління 30 до 55 таких є 10 відсотків, а серед громадян понад 55 років 14 відсотків.

У Дніпропетровському будують підземку

Київ (Р. Р.). — Тут Кабінет Міністрів ухвалив постанову про приспішення будівництва дніпропетровської підземки.

Постановою передбачено закуп 60 вагонів метро на Метищенському об'єднанні „Метровагонмаш". Закуповується також обладнання, необхідне для спорудження та введення в дію першої черги метрополітену. Цю продукцію звільнено від податків на добавлену вартість та від ввізного мита.

До Уряду надійшло подання Дніпропетровського облвиконкому з проханням знайти гроші для будівництва дніпропетровської підземки.

Водночас у столиці України виконком Київської Міської Ради розглядає питання про спорудження другої пасажирської станції для поліпшення обслуги пасажирів. Обговорюється також необхідність побудови будівлі для осіб, які не мають постійного місця проживання. Розглядається шляхи можливого фінансування цих проєктів. Міській Раді запропоновано розглянути пропозиції встановити оплату за вхід до приміщень очікування на залізничних станціях.

Група „Яра" виступить в УІА з новою постановкою

Ню Йорк. — Мистецька група „Яра" представить вечір поезії та фотографії „Чари/краєвиди" в суботу, 18-го березня, о год. 8-ій в Українському Інституті Америки в Ню Йорку.

„Чари/краєвиди" — це найновіший вечір у серії мистецьких програм „Ярі", які збирають разом праці поетів, художників та музикантів Сходу та Заходу. Цього разу „Яра" запросила мисткинь Ольгу Марущак та Надію Мариняк зорганізувати виставку фотографій. Виставка „Краєвиди" включить праці Маргарети Моррртон, книжка якої „Тимчасові сади, безкорінне життя" недавно вийшла в Єйл університеті. Також будуть показані праці Петра Грицика, нюйоркського фотографа, який народився в Томашові, а здобув освіту в Україні. Він виставляв свої праці в Україні, Німеччині та Данії. Виставка включає форографії Таї Саламахи та світлини з вистав Яри, зроблені Віктором Марущенко, Ватоку Уено та Доріяном Юрчуком. На вечорі будуть показані прозірки з України періоду 1970-95 років.

Актори „Ярі" представлять коротку програму найстаршої і найновішої поезії з України. Вірші будуть представлені по-українськи та в англійських перекладах Вірляни Ткач та Ванди Фиппс. На прийнятті після програми глядачі будуть мати можливість зустрітися з акторами та мистцями.

Дохід із вечора „Чари/краєвиди" допоможе оплатити поїздку „Ярі" з виставою „Водоспад/відблиски" до Києва на фестиваль експериментальних театрів, який відбудеться цієї весни.

Мистецька група „Яра" творить театр, який досліджує ідеї та культури Сходу, особливо України. „Яра" є групою при інтернаціонально визнаному експериментальному театрі „Ля Мама" в Ню Йорку. Остання постановка „Ярі", „Водоспад/відблиски", створена у співпраці з Ніною Матвієнко, сплітає родинні оповідання про бабунь, міти, стародавні пісні та сучасні твори американських і українських поетес.

Відбудеться свято Т. Шевченка у Філядельфії

Філядельфія (Н. Й.) — Шевченківські дні для всіх свідомих українців у світі припадають на місяць березень. Тож і місцева громада відзначить їх академією-концертом, щоб, згідно із Шевченковим заповітом „спом'янути його не злим, тихим словом". Влаштовує свято Громадський комітет. Господарем відзначення є Українська Громада Метрополітальної Філядельфії, Відділ УАКРади.

В програму входить: святкове слово літературознавця Анатолія Погрібного, професора Київського Університету, вокальний виступ заслуженого співака України Ярослава Гнатюка при акомпаньяменті Світлани Гнатюк, рецитація акторки Володимири Кавки і музичний виступ відомого піяніста Володимира Винницького.

Академія відбудеться в неділю, 19-го березня, в залі УОКЦентру: початок о год. 4-ій по полудні.

Київ. — Стовідсоткового вільного режиму цін в Україні не буде ще протягом п'ять-шість років", заявив заступник міністра економіки Віктор Кальник. Це пояснюється об'єктивними причинами, найголовніша з яких — затяжна економічна криза в країні. Однак, навіть з її подоланням, підкреслив В.Кальник, держава не повинна відсторонитися від корегуючих функцій у ціноутворенні. П'ять-шість відсотків цін будуть у постійному державному регулюванні, а Уряд докладе зусиль, щоб на продукти харчування вироблені з нового врожаю, ціни не підвищувано.

Обрано голову ВР Криму

Симферопіль (УНІАР). — У другому етапі повторного голосування на становище голови Верховної Ради Криму обрано 57 голосами з 97 зареєстрованих Сергія Цекова. „Ми сподіваємося уникнути тих помилок, яких припустилися на першому етапі", підкреслив новообраний голова. На його пропозицію обрано двох заступників голови ВР — Олександра Фролова, лідера фракції „Росія-єдінство" та лідера фракції „Республіка" Владіміра Клічнікова.

У дальшому затверджено новий склад Президії ВР Криму, а також голови постійних комісій ВР Криму: голова Комісії національної політики і проблем депортованих громадян Рефат Чубаров (Кримсько-татарська округа), голова Мандатної комісії з депутатської етики Лєнур Аріфов (Кримсько-татарська округа), голова Комісії з економіки та бюджетної політики Василій Шпількін (депутатська група „Крим"), голова Комісії з соціяльних питань Геннадій Решетніков (фракція „Росія"), голова Комісії з охорони здоров'я та санаторійно-курортного лікування Міхаїл Бистров (фракція „Росія"), голова Комісії з питань освіти, науки, культури та спорту Юрій Подкопаєв (фракція „Росія"), голова Комісії із засобів масової інформації та зв'язків з громадськістю Владімір Жуков (фракція „Росія-єдінство"), голова Комісії з місцевого самоврядування Юрій Зирянов (фракція „Росія-єдінство"). Не затверджено голів комісій з військових питань, екології та аграрно-продовольчого забезпечення.

Ухвалено провести надзвичайне пленарне засідання сесії ВР Криму на якому добиратимуть голів постійних комісій та розглядатимуть проєкт про внесення змін та доповнень до закону Республіки Крим про вибори голів та депутатів місцевих рад.

Студенти Києва започаткували цикл літературних вечорів

Київ (УІС „Смолоскип"). — 28-го лютого у колишньому будинку Української Центральної Ради (тепер Будинок Вчителя) Асоціяція Студентів Києва і Видавництво „Смолоскип" започаткували цикл літературно-мистецьких вечорів. Це мають бути не поминальні чи ювілейні відзначення ґалерії письменників-в'язнів, а вечори, які мають сприяти зацікавленню молодих дослідників творчістю українських мистців доби духового ув'язнення. Програма вечорів буде зосереджуватися не на голосінні та тузі за втраченим, а буде присвячена читанню й вивченню творчого доробку.

Люди, які прийшли того останнього зимового вечора до колишнього будинку УЦР чекали не спогаду-реквієму, а ґрунтовних виступів молодих дослідників, котрі, хоч у певній мірі, допомогти б зрозуміти місце та ролю дисидентського руху (а саме йому присвячений перший вечір з циклу) в поступі духової еволюції нації.

Літературно-музична композиція на слова Ліни Костенко „Вирлооке сонце сідає на чорну скелю...", якою розпочався й закінчився вечір, немов би символізувала те античе коло розвитку людської душі, вічне повернення духа.

„Homo dissidens" — назва доповіді голови Асоціяції Студентів Олега Проценка. Не тільки особиста духова чистота та щирість (у ті шістдесяті) робили людину гідною її високого ім'я, а й її активна громадська непокора існуючому режимові, незгідність із свавіллям, що прагнуло полонити людську совість в тенетах вічного занедбання. Іван Лисяк-Рудницький писав, — говорив О. Проценко, — що довгий час „сам факт появи на Україні відкритого опозиційного руху здавався майже чудом", і це приводило до того, що дослідники здебільшого обмежувались лише констатацією фактів, не поспішаючи аналізувати ідеї дисидентів, їхні заяви, документи політичного характеру, свідому національну громадську думку. І тому завдання, яке ставить пе-ред собою молоде покоління, полягає саме в тому, щоб уже сьогодні підняти належним чином цю тему до рівня справжнього історичного дослідження.

В сузір'ї українських шестидесятників яскравою і самобутньою була зірка Івана Світличного, літературний дар якого квітнув і на поетичній ниві, і в царині перекладу, і в річищі літературної критики. „В'язень сумління" — доповідь Сергія Лінецького, який через „каторжанську" поезію та літературно-критичні статті вивів глибоке аналітичне мислення, публіцистичну загостренність і справді наукову глибину творчости І. Світличного. До того ж, аналіза поезії Т. Шевченка та І. Світличного показує, що схожість бачення довкілля через систему поетичних образів у обидвох мистців збігається з долею глибокого трагізму і приречення, які полягають в істинно касандрівському воланні до сучасників.

„Чи стався б Симоненко як поет національної ідеї" (І. Дзюба) в інших умовах? А вірніше — яким поетом він міг би потенційно стати?" — тема доповіді Віталія Чепиноги. Специфіка українського мистця в тому, що він змушений нести на своїх плечах дійсність. А така навколішня жорстока дійсність здатна породити особисту трагедію. Несталість власної історії робить поезію соціяльно детермінованою, абстрагує її від іншого світу. Тому є символізм, але символізм соціяльного спрямування, є символізм Тодося Осьмачки чи Павла Тичини, але не Рембо, Бодлєра чи Валєрі. Та й екзистенціяльна проза В. Підмогильного має за підґрунтя саме ментальність української особистости, виснаженої животінням рокової залежности від навколишности. „Неповна література" змушує поета скеровувати імпульси творчости всередину культури, до акумулятивного ядра, джерела живлення. Недаремно Василь Стус писав: „Замість материка наш поет має під ногами прірву. Отож, половина його зусиль іде на те, щоб нагодувати прірву, щоб створити

(Закінчення на стор. 3)

Симферопіль. — Вартовий корабель Військово Морських Сил України „Гетьман Сагайдачний" здійснить офіційну службову плавбу до Об'єднаних Арабських Еміратів.Під час відвідин в Абу-Дабі моряки виконають ряд навчальних завдань, відвідають оборонну виставку „Айдекс - 95", де Україна вперше буде репрезентована окремим павільйоном. Похід очолює перший заступник начальника штабу ВМС України капітан першої ранґи Юрій Шалив.

Донецьке. — Представники 23 провідних фірм Японії відвідали Донеччину. У Краматорському вони провели переговори з керівниками відповідних підприємств про спільну діяльність з питань конверсії, використання відходів виробництва та впровадження новітніх технологій.

Севастопіль.— Проти формування озброєних відділів створених на національних чи релігійних засадах висловився в інтерв'ю кореспондентові газети „Кримська Правда" начальник головного управління Міністерства Внутрішніх Справ України у Криму генерал-майор поліції Віталій Кириченко. „Я не проти відродження козацтва, нехай відроджують культурні звичаї, пісні, танці, але ходити по місті зі зброєю поліція їм не дозволить.А брати участь у наведенні громадського порядку вони можуть тільки як дружинники згідно із законом".

В АМЕРИЦІ

ЯК ЗАСВІДЧИЛИ висліди останнього опитування у кількох містах стейту Ню Йорк, популярність президента Билла Клінтона значно впала у порівнянні з 1992 роком, коли він переміг у президентських виборах. Тоді за Б. Клінтона віддали свої голоси 50 відсотків виборців. Опубліковані на цьому тижні результати опитування, проведені Інститутом Маріста, показують, що популярність лідера республіканців у Сенаті Роберта Дола складає 44 відсотки, а президента Б. Клінтона — тільки 42 відсотки. Щоправда, є й інша аналіза. Газета „Ню Йорк Пост" стверджує, що за Б. Клінтона висловилися 45 відсотків опитаних, а за Р. Дола — 38,17 відсотка.

КОМІСІЯ Палати Репрезентантів в питаннях сільського господарства почала обговорювати проєкт закону, згідно з яким програма забезпечення бідних людей „фудстемпами" тобто харчовими купонами, в найближчі п'ять років буде зменшена на 16.5 біл. дол. Проєкт, авторами якого є республіканці, входить у їхній передвиборчий політичний маніфест, відомий під назвою „Контракт з Америкою". Законодавці-демократи вважають його аморальним і нелюдяним по відношенню до бідних. Тепер „фудстемпи" дістають 27 міл. американців, а за п'ять років програма коштуватиме платникам податків 149 біл. дол. Конгресмени-республіканці пропонують зменшити цю суму на 11 відсотків.

МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ продовжує розстежувати протизаконну діяльність дорадників Джіма Флоріо, колишнього губернатора стейту Ню Джерзі. Справа пов'язана з мільйоновою операцією продажу облігацій в окрузі Кемден у лютому 1990 року. Саме на цьому спіткнувся губернатор, бо скандал вийшов на сторінки преси, похоронивши надію Дж. Флоріо на переобрання. Згідно з матеріялами звинувачення, дорадник губернатора Джозеф Салема дістав 200,000 дол. у формі хабаря, а за це дав ґарантію нюджерзійській фірмі Фирст Фіделіті щодо росповсюдження облі-ґацій. Свої неправедні 200,000 дол. дістав і фінансист Ніко-лас Руді, який помагав губернаторові Дж. Фліріо грішми. Салемі і Руді загрожує тюрма і грошова кара понад мільйон дол.

ПРЕДСТАВНИКІ ФБІ повідомили, що один з їхніх вашінґтонських аґентів, 45-річний Брус Шулц, покінчив життя самогубством у будинку на Массачусетс Авеню, де він тимчасово мешкав. Цей район у Вашінґтоні називають Ембассіров, оскільки там розташовано багато дипломатичних представництв, в тому числі бюро військового аташе російської амбасади. Покищо невідомо, які причини спонукали Б. Шулца до цього крайнього кроку.

У СВІТІ

РАДА МІНІСТРІВ Франції під головуванням президента Франсуа Міттерана визначила дати наступних президентських виборів. Перша тура голосування відбудеться 23-го квітня, друга — 7-го травня ц. р. Конституційна рада має оприлюднити остаточний список кандидатів до 7-го квітня. Каденція уповноважень Ф. Міттерана, якого двічі обирали керівником держави, в 1981 і 1988 роках,закінчується 20-го травня цього року.

В АТЕНАХ, грецькій столиці, аґенти Саддама Гуссейна застрілили іракського вченого-атомника, який втік з країни, захопивши зі собою секретні документи щодо ядерної програми Іраку. Газети не повідомляють його імені, однак відомо, що в Іраку він працював під керівництвом міністра військової промисловости Гуссейна Камала Гасана, зятя С. Гуссейна. Це вже другий випадок, коли багдадський режим вбиває за кордоном втікача з числа спеціялістів іракської оборонної промисловости.

СИРІЮ відвідала делеґація міністерства оборони Росії. Сторони обговорювали можливість відновни продажу Москвою зброї для сирійської армії. Відомо, що до свого розпаду Совєтський Союз був головним доставником зброї для Сирії і її найважливішим політичним союзником. Мова йшла також про діяльність мусульманських радикалів на півдні Ливану, де тепер відновилися гострі збройні сутички. На цій ливанській території Сирія утримує свою 40-тисячну армію.

НОВИЙ політичний скандал, на цей раз в Індії, викликали висловлювання лідера російської Ліберально-демократичної партії Владіміра Жириновського під час перебування в цій країні. Відвідавши знаменитий мавзолей Тадж Магал, архітектурний шедевр XVII сторіччя, В. Жириновський назвав його „величним монументом розпусті жінок, до якої їх заохочували їхні чоловіки". Але справжніх політичних „перлів" дочекалися індійські журналісти на пресовій конференції в Делі, коли В. Жириновський закликав Індію анексувати Банґлядеш та Пакістан, і пообіцяв, що коли він прийде до влади в Росії, то відразу пришле на допомогу індійцям свої війська. У зв'язку з цими „порадами" прем'єр-міністер Індії і міністер закордонних справ відмовилися прийняти В. Жириновського.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Передплата на рік $55.00, на півроку-$32.00, на 3 місяці-$17.00. Для членів УНСоюзу $30.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Сеньйор журналістів

Важко перелічити, скільки років на цьому місці майже щодня появлялися редакційні статті пера нашого сеньйора редакційного складу і в загальному українських журналістів ред. Івана Кедрина-Рудницького. Ще востаннє заповнила це місце його стаття в суботу, 18-го лютого, під назвою „День президентів" і ми ніяк не могли сподіватися, що саме вона буде таки останньою в його довгому журналістичному житті і що вже іншої ми і наші читачі ніколи не побачать.

Треба бути справді вийнятковою людиною, щоб таку працю ума виконувати, маючи майже 99 років, і то день-у-день, понад сорок років. До того треба було бути таким журналістом „з крови і кости", яким був наш ред. Кедрин, який жив своїм званням, а може і покликанням сімдесят років. І саме ця журналістична праця і його перо, що він його так вміло тримав у руці, таки було його справжньою любов'ю, що її він понад усе цінив.

Як пристало для справжнього журналіста, ред. Кедрин тримав руку із пером на живчику цілого українського політичного і громадського життя до двох тижнів перед смертю і навіть в останні години не опустила його бистрість ума, виразна свідомість і конкретні, ділові бажання.

Його відхід був так діловим, тверезим, як було його ціле довге, сповнене переживань і дії життя. Не було, здається, ніякої події, ні однієї поважної імпрези чи цікавої новини, щоб не привернула його увагу і щоб він не хотів на цю тему написати статтю, подати свій коментар і зробити порівняння чи аналізу до минулого.

В останні роки, втрачаючи поволі, але постійно зір, ред. Кедрин вже, на жаль, не міг користуватися, як раніше, своєю величезною бібліотекою, де завжди черпав потрібні інформації, дати чи факти. Про те писав він у „Слові на прощання" до своєї останньої книжки — збірки статтей п.н. „У межах зацікавлення", як він дякує Богові, що дав йому в його пізньому віці ясність ума, а „при великій журналістичній рутині із понад тисяч томовою бібліотекою, довідниками і поважними чужомовними журналами — писати мені статті не дуже трудно". Коли це стало неможливим, він слухав телевізійні новинки і мусів здаватися на поміч співробітників у „Свободі", які читали йому цікаві вістки чи статті з англомовної і в останніх роках і української преси. Писав статті на машинці зовсім майже наслiпо — і ми з подивом оглядали кожного дня ці нерівно поставлені літери, відгадували деякі слова і дописували, що треба було.

Але не зважаючи на такі перепони, він писав і писав, бо це було його життя, це була та єдина ще нитка, яка в'язала його зі світом та дозволяла в його самітньому житті тримати руку на живчику подій політичного і громадського характеру. Це було тим, як сам він пише, „цілющим ліком, який зберігав — фізично і морально — організм людини пера чи радше писальної машинки".

Маючи завжди і то до кінця свого життя гостру оцінку людей та подій, ред. Кедрин особливо цікавився українськими журналістами та новими їх кадрами, розділюючи їх на „журналістів-журналістів" і „журналістів-нежурналістів". Болів над тим, що у нас так мало цих перших і що так мало працюємо усі над тим, щоб поповнилися кадри таких, що у них справжня журналістична кров пливе у жилах довгі роки та залишається, як у нього, живою до кінця.

Тому зі сумом стверджуючи, що його перо вже таки навіки засохло і химерна стара машинка до писання не вистукає ні однієї статті до нашого щоденника, хочемо в пам'ять цього вийняткового українського журналіста встановити стипендію для молодої української людини, яка б після журналістичних студій вступила на працю саме до того щоденника, що був ред. Кедринові немов рідним домом — до „Свободи".

Може знайдуться охочі, що стануть на це місце, як професійні журналісти „з крови та кости", в пам'ять людини, що такою залишиться в історії українського народу та в історії нашого щоденника.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Микола Руденко

ЛЮТНЕВІ ПАРАДОКСИ

V

І, до речі, не завжди чеченців — серед жертв цієї ганебної війни багато росіян не лише за пашпортом, а й за власною кров'ю. То що ж це за отаке „звільнення"? А проте ця формула поширюється й на визначення „злочину" генерала Дудаєва — його офіційно звинувачують у геноциді проти чеченського народу. Подумати тільки: Єльцин визволяє, а Дудаєв чинить геноцид. Чи може це сприйняти нормальний розум? Генеральний прокурор РФ виписав ордер на арешт Дудаєва, оголошено його розшук і навіть призначено велику нагороду в доларах за його голову.

Тим часом генерал Дудаєв і не збирається тікати — він завжди у своєму штабі, серед чеченських військ. Спробуйте його там арештувати! Війна маленької Чечні проти велетенської Росії перетворилася для останньої на велику війну. Вона вже почала руйнувати економіку Росії, гальмувати реформи.

Та повернімося до того, що діється в Україні. Раніше ми гадали, що інфляція припиниться, якщо карбованець не падатиме супроти доляра. Це, звичайно, без адміністративних зусиль, тобто без фіксованого курсу. Що ж, такого ми досягли: купоно-карбованець супроти доляра стоїть на позиції 135-140 тисяч карбованців за один долар ЗСА. Відпущені також ціни майже на всі товари. І ось виявляється, що ціни ростуть незалежно від співвідношення поміж доляром і карбованцем. Вони ростуть так, що інфляція підхопила у своє вирування не лише карбованець, але й доляр. Сьогодні, аби прохарчуватися, потрібно витратити майже стільки долярів, як у ЗСА. Але де ж їх брати, коли середня зарплатня в Україні становить все ті ж таки 15 долярів, про які згадував Л. Кучма, коли гостив у діяспорі? Це в 10 разів менше від того, що треба витрачати, аби нормально харчуватися.

І ось диво: позірно Київ ніскільки не занепав. На вулицях вдвоє-втроє більше автомашин, ніж було за совєтських часів. Серед них переважають найкращі моделі з усього світу. Відкриваються нові пишні ресторани й супермаркети, де також можна побачити товари з усього світу. Ціни часом вищі, ніж в Америці. Але вони чомусь не банкрутують — навпаки: відкриваються все нові й нові. Отже хтось-таки розкуповує ті товари. В центрі міста найкращі будинки старої архітектури капітально ремонтуються й реставруються — вони стають окрасою міста. Населення непогано вигля-дає — люди одягнені не гірше, ніж в інших європейських столицях. Так, є старці, що просять милостиню, але їх не більше, ніж у Ню Йорку. Виникає запитання: як зрозуміти цей економічний парадокс?

Схоже, що Україна почала відроджуватися не з боку державних структур, а з боку тіньового бізнесу. В народі ходять десятки мільярдів долярів і вони роблять свою справу. Звісно, ці мільярди нерідко мають кримінальне походження, але вони вписуються в закони природи (не в державні закони!) і починають нарощувати капітал. Чого не здатна зробити Верховна Рада через свою прокомуністичну більшість, те робить сама природа, хоч і не завжди чистими руками. Схоже на те, що вже значна частина народу якось пристосувалася до ринкових умов — не може пристосуватися лише держава. Здебільшого ділові люди живуть автономно — незалежно від держави. І саме тому найбільше страждають ті, хто належить до бюджетної сфери — лікарі, вчителі, письменники, актори тощо. Простіше кажучи, інтелігенція — люди, що становлять духовні підвалини України. І це зрозуміло: тіньовий бізнес на державу не працює, з нього не надходять поповнення до бюджету. Держава не має грошей.

Як відомо, у всі часи колгоспне селянство також жило автономно — годував не колгосп, а присадибна ділянка. Та й колгосп допомагав, але тільки там, де

(Закінчення на стор. 3)

З. Дуда

ЕВРОАЗІЙСЬКИЙ ПРОСТІР У ПРОҐРЕСІ

Хто з нас цікавиться подіями в Україні, той знає про всякі здобутки та невдачі, зокрема в ділянках економіки, шкільництва, духового відродження, про відносини поміж гілками влади, зовнішню політику, проблеми Криму та Чорноморської фльоти і багато інших болючих справ, яких незлічити. Ми також пильно слідкуємо за діяльністю нового Президента і кожний по-своєму розглядає здобутки та прорахунки президентського правління.

Багато з нас призабули плятформу передвиборчої кампанії Президента Кучми, а також його інавгураційну промову. Відвідання Президентом Кучмою Канади і ЗСА та його промови, зокрема про українську мову, прийнято з ентузіязмом. Програмова промова Кучми також цілком з'єднала нашу прихильність до Президента. Подібні настрої мали місце в Україні. Така сама зміна популярности та настроїв відбулася за часів першого Президента України Леоніда Кравчука. Через його популярність таході та півдні України всеукраїнський референдум здобув несподівані висліди. Однак це змінилося, і Леонід Кравчук програв вибори. Незабаром це саме сталося з підтримкою Леоніда Кучми. Захід України підтримує Президента, а схід та південь України починає протиставитися його внутрішній та зовнішній політиці. Це означає, що західня Україна хоче зберегти незалежність та змінити стосунки зі Заходом, а східня бажає з'єднання з Росією та орієнтується на Схід. Президент Кучма бачить ці напрями та старається запобігти цілковитій поразці на сході України. Покищо не видно економічного зрушення і народ щораз більше відчуває злидні та втрачає надію на краще майбутнє. Боротьба за владу гальмує введення потрібних реформ та законодавства. Тиск Росії та нечесна гра імперії супроти України змінює проросійські елементи, які щораз зухваліше виступають проти всього що українське і проти самої держави. Частина України сидить на бочці пороху, яка може вибухнути, якщо не прийде до термінового розв'язання проблеми Чорноморської фльоти та її ведення з Криму.

На останніх нарадах голів СНД в Казахстані Леонід Кучма зробив значні поступки для Росії, а також почав вводити пункти своєї передвиборчої плятформи, а саме підписав два евроазійські договори: один — це науковий, а другий — про повітряну оборону. Оба договори матимуть катастрофічні наслідки для України. Науковий договір посилить дальшу русифікацію України, а з тим втрату нашої незалежности, матимемо доступ до всіх наукових, технічних та військових здобутків (для цього держави витрачають великі фонди на шпигунство), засипле Україну масовою друкованою халтурою.

Другий повітряно-оборонний договір є ще більше загрозливим. На випадок збройного нападу на Україну з боку Росії, що є цілком можливим і це в близькому часі, Росія буде мати перевагу, знаючи про противоповітряну оборону України і про повітряні збройні сили України. Україні не загрожує напад з боку інших держав і вона не збирається нікого атакувати, однак може бути зобов'язана через цей договір підтримувати Росію в її агресії проти інших держав.

Українська республіканська партія відразу запротестувала проти тих двох угод. Треба мати надію, що інші демократичні партії приєднаються до цього протесту.

Українці діяспори доволі безсильні і мають малий вплив на всякі події в Україні, однак можуть через свої контакти, організації та різні впливові особи рішуче протиставлятися шкідливим напрямам у зовнішній та внутрішній політиці українського Уряду, Президента і засуджувати протидержавні акції проімперських елементів, які щораз більше безкарно намагаються зруйнувати нашу державу. Ми можемо також спрямовувати нашу допомогу туди, де буде з цього найбільша користь для підтримки патріотичних груп та рухів в Україні. Однією з таких громадських організацій є Суспільна Служба України, у рядах якої працюють члени різних демократичних організацій та партій. Ця система праці є особливо вартісна на сході та півдні України. Недавно в радіо „Свобода" розповідав про працю Суспільної Служби у Луганську її голова. Працю цього осередку приязно сприймає більшість населення, а заводи та підприємства Луганська надають допомогу на програми та всякі потреби. Влітку 1994 року субсидували літній табір для 200 дітей, які відбули його в околицях Дрогобича, де мали нагоду вивчати українську мову, народні пісні і т. д. Рівночасно в цій Суспільній Службі працюють добровольцями члени з різних громадських організацій, а також члени політичних партій, віддаючи свій час на ведення різних програм з молоддю, дітьми. Така діяльність усвідомлює зросійщене населення і приєднує людей до корисної співпраці. Багато українських організацій Заходу спрямовує свою допомогу до осередків Суспільної Служби України, використовуючи їх працю для підтримки сиротинців, багатодітних родин, бідних студентів, старших та самітних. Обласні осередки Суспільної Служби України організовують свої клітини по цілій області, в містах і селах. Таким чином, ми можемо мати вплив на психіку зрусифікованого населення, а через Суспільні Служби мати вплив на місцеві уряди. Цей процес усвідомлення повільний, однак надзвичайно вагомий, бо в процесі демократизації буде мати великий вплив на дальшу політику українського Уряду. Ми зможемо допомогти стримувати дальшу русифікацію. Крім українських організацій, ми всі можемо і повинні своїми датками на Одноларовий Місячний Фонд причинитися до дальшої розбудови та корисної праці Суспільної Служби України. Кожен з нас може дати доляра на місяць, а в разі зложити великі фонди, які зможе використати Суспільна Служба України для своєї й інших організацій праці з тими, яких в мунулому віками нищив наш споконвічний ворог та продовжує це чинити економічно, політично і духово.

Ми довго мріяли та боролися за незалежну Україну, а тепер допоможім їй стати цілком незалежною, щоб українці у своїй державі не були меншевартісними та дальше переслідуваними і щоб по всій Україні звучала рідна українська мова і пісня.

Адреса Однодолярового Місячного Фонду „Долар для України" в ЗСА: „Dollar for Ukraine", P.O. Box 20462, St. Petersburg, Fla. 33742; в Канаді: P.O. Box 486, Station D, Etobicoke, Ont. M9A 4X4.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про останнього з роду...

Чи справді вже не побачимо так добре нам знаної і близької усім в редакції і адміністрації худорлявої постаті нашого сеньйора журналістів, здається, таки вже останнього з роду тих незаступимих, що залишають за собою пустку, яку ніким і нічим не можна заповнити?

За звичкою визираю через вікно у полудневих годинах, чи не рухається часом його постать сюди, у сторону нашої редакції, чи не йде повільною ходою наш редактор Іван Кедрин, підпираючись паличкою і затримуючись раз-у-раз, аби набрати віддиху та трішки перепочити. Приписово на голові взимі невідлучна беретка, завжди темний одяг і шикова краватка з його великої збірки. Ось ще кілька хвилин треба зачекати, щоб зайшов до нашої редакційної кімнати, поволі витягаючи з кишені чергову статтю, пожартує з нами, подискутує на найновіші політичні теми, не залишаючи позаду і тих з марґінесу українського загумінка. Гостро і критично в кількох словах дуже влучно вискаже свою опінію, звичайно не дуже прихильну для жертв його оцінки і, як звичайно, заскакує нас своєю бистротою думки.

Скільки років збігло, щоб це стало цією щоденною рутиною, яку трактували ми всі як щось самозрозуміле, як невід'ємну частину життя нашої газети, як міру її совісти і душі.

42 роки був він зв'язаний нерозривно зі „Свободою" — це ж, працінь, час, в якому не витримує випробування спільного життя під одним дахом багато із найкращих подруж. Не один раз повторював трішки із насмішкою наш ред. Кедрин, що колишній покійний головний редактор Антін Драган був „одружений" довічно зі „Свободою", а здається нашому сеньйорові журналістів судилася така сама доля і таке саме „доживоття".

Що ж залишилося йому, щоб заповнити ці останні роки життя? Все було тут між нами, бо проходило на цьому короткому відтинку — між славним мешкальним будинком Паулюс Гук і приміщенням УНСоюзу та „Свободи". Це був для нього найкращий і єдиний зв'язок зі світом, з новинами дня, з тим постійним почуттям, що він далі все ще є журналістом і то таким, якого не можна заступити у нашій спільноті.

75 років він блискуче виконував цю свою обрану професію так гідно, як ніхто інший і тримав своє перо на живчику українського і світового життя без найменшої перерви і перепочинку до останку, немов приречений до цього публіцистичного пера ґалерник. Треба бути справжнім журналістом з крови і кости, щоб стільки років вийнятково прожити, працюючи пером і ним здобути собі славу, пошану і подив серед так широких кіл української спільноти вдома і на еміґрації. Не раз це перо було дуже гостре, часом надто вибачливе, але завжди актуальне.

Наша дивна дружба, яка не часто трапляється серед учнів та їхніх менторів, розпочалася ще у львівському „Ділі", куди я потрапила як студентка на практику, а ред. Кедрин був там редактором політичних новин — і він часто згадував ті, як казав, „давні добрі часи". Давня наша дружба пережила усі бурі і негоди воєнних і післявоєнних часів, аж до останніх днів його наповненого життя. Скільки спомнів, картин пересуваються тепер перед очима і стискають горло та не дають ясно попрацювати думці і вложити в тих декілька рядків „на прощання" відповідний ладунок того серця і тепла, що бажалося б. Чомусь саме в такому зворушливому моменті пригадується цитата польською мовою, яку так любив він в останньому часі повторювати і яка відносилася до теперішніх обставин у нашій громаді, над якими він уболівав, але ці обставини, власне, чи не найкраще характеризували цих кілька слів: „нехай бендзє як бендзяло" —

Все залишається ніби по старому, все таке саме і світ крутиться, і праця в редакції, і вид за вікном буде той сам, а ми вже не побачимо так знаної і звичної нам постаті, що була і немов є у вічній мандрівці до „Свободи" і вже не прочитаємо ані рядка з його писань, і таки не буде вже, „як бендзяло". 4-го березня зупинилося його гостре перо. Відійшов останній з роду тих, що їх вже тепер „таких не роблять". Прощавай, мій перший вчителю на нелегкій і кам'янистій дорозі журналістики! Спочивай з Богом!

О-КА

Ярина Зоряна

ТАКІ БУЛИ ГАРАЗДИ

Окутане снігом, обвите млою густого морозу, підгірське село дрімало.

Скрізь нісся сивавий дим з коминів... Тільки одна хата на горбку виглядала пусткою. Маленькі шибки на вікнах залізпив грубим льодом мороз. Не видно було диму, що був знаком живучости.

В тій неопаленій хаті чи, як надсянські люди казали, „хижі", Марина Горонова привела на світ ще одну дитину.

— І чого ти з'явився на світ Божий? На біду й муки...

Ридала гіркими сльозами знеможена, знедолена мати. Навіть баби-повитухи не було, бо хто ж мав її привести, коли її „газду" — її Михайла два місяці тому відвезли на цвинтар. Від частого недоїдання, тяжкої праці, турбот про родину, зісох її ґазда, з'явилася туберкульоза, не витримав, пішов на вічний спокій. Йому вже добре... А ї, Марино, залишив з чотирма дітьми, п'яте було вже в дорозі... І ось тепер цей син, що народився... А найстаршому сім. Що робити, як зарадити, як нагодувати тих малят, що босими ніжками на земляній долівці тремтіли від холоду та голоду? — бідкалася Марина.

— Де ж мені притулитися з тобою, новонароджений, та з твоїми братами і сестрами?

Плакала, жалілася і дорікала своєму небіжчикові:

— Хоч би ти, Михайле, царство тобі небесне, постарався більше дров на час. Допалили вчора цю останню в'язку, що ти приніс ще на своїх плечах. Бадилянки (картоплиння) теж уже немає. Нічим затопити в печі... Ой, і яку ти миршаву господарку залишив нам!.. Цю худорляву козу, яка взимі зовсім молока не дає... Там в куті хижі лишилися ще дві „опавки" — кошики змерзлої картоплі... — не докінчила своїх жалів Марина, бо хтось постукав у двері.

Це була Дрітарева Настуня, що прийшла провідати, чому в такий морозний день нема диму з комина. Побачивши це нелюдське животіння, скоренько побігла назад до свого дому, принесла обереомк дров і теплу страву.

Як жадібно ковтала Марина цей Божий дар... Кругом неї скупчилося четверо малих ротиків, чекаючи хоч на один ковток. А вона, мати, ділилася з ними та підбадьорювала словами:

— Пабачите, що завтра знову хтось принесе нам страву, принесе дров. І буде тепло в нашій хижі.

Настя ще раз побігла до своєї хати, щоби принести свіжої соломи на постіль та „плахту"-простирало, яке дослівно замерзло під матір'ю та новонародженим.

В печі палав вогонь і помалу льодові „соплі" зникали зі стелі та стін.

Тоді в цьому надсянському селі почали будувати костьол. „Косцьол", — казали люди.

— Навіщо цей косцьол, коли ми маємо свою церкву? А справжніх поляків лише три родини.

Побудували з думкою, що знайдуть бідні душі, які з охотою підуть до них. Ось кілька днів тому приходив до Марини один із „стжельцуф людових" та обіцяв їй „велике" багатство: корець питльованої муки і може навіть полотна дітям на сорочки, якщо вона, Марина Горонова перенесе всі метрики з церкви до їхнього костьолу.

— Невже ж оті зарозумілі ляшки думають, що її, Горониху, так легко купити?! О, ні, не дочекаються цього! Нехай краще повмирають з голоду, а дітей своїх їм не віддам!

— Діти мої, голуб'ята, зберіться ось тут біля мене, я розкажу вам щось гарного.

Діти обступили її постелю.

— Ще тільки ось цю зиму перетерпимо — я подужаю і весною зберу вас всіх та поїдемо в далеку країну, за широке море, і ви вже більше голодні не будете. Оповідала мені жидівка Сурка, що має сестру в Гамериці... як там добре люди там живеться! Оповідав і вйт Дрітар, що після війни великим паном повернув звідтам. Хліба там доволі. Ніхто не є голодний. Я день і ніч буду працювати, вас всіх гарно повдягаю і в школу пішлю.

І вона, Марина, тоді вірила, що з весною збере свою „челядь" і поїде в кращий світ, за море. Хотіла, щоб її діти це розуміли...

Але вони, дивлячись на матір голодними очима, не розуміли нічого! Вони тільки відчували голодний біль та холод. Хіба є десь на світі така країна, де завжди тепло в хаті і хліб на столі?

А до весни ще так далеко!

Дуже часто Марина молилася:

— Боже, Ти дав мені цих дітей, забери їх Собі геть від мене, щоби я не дивилася на їхню муку...

Гіркі сльози жалю та розпуки заливали її обличчя. Вона не була в силі зарадити лихові.

А Польща, сильна, „від можа до можа", чванилася своєю вищістю та людяністю.

Молитва Марини була вислухана: не дочекалася весни вона, а за нею троє наймолодших. Пішли в потойбічний кращий світ. Двоє старших дітей заможніщі люди взяли за пастухів.

З ними жила материнська казка про країну, в якій є хліба подостатком і теплі черевики взимі.

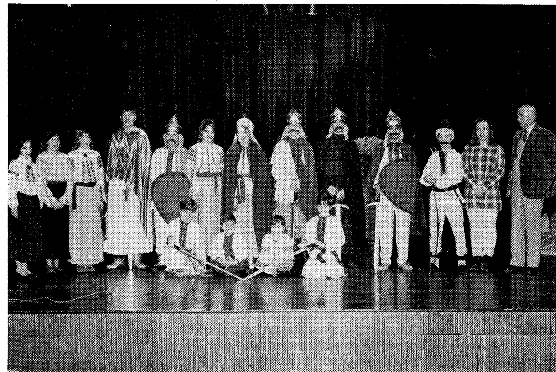
З шкільного життя у Філядельфії

Перебуваючи в Філядельфії, „Нашу Українську Рідну Школу" відвідав колишній перший Президент України Леонід Кравчук. Біля входу в УОКЦентр достойного гостя зустрічали учні та вчителі школи.

За українським звичаєм учні 7-ої кляси Лариса Гудь та Тарас Кулинич в національному одязі піднесли хліб і сіль на вишиваному рушнику гостеві. Гарною дикцією здивував Леоніда Кравчука Тарас Кулинич, який, вітаючи шановного гостя, сказав: „Ми, учні — представники НУРШ у Філядельфії, вітаємо Вас щиросердечно старим українським звичаєм — хлібом і сіллю, символом доброзичливости, пошани і любови. Завдяки Вам, першому президентові української незалежної демократичної держави, гордимось перед американськими товаришами нашим українським походженням, українським народом і українською державою".

Л. Кравчук розмовляє з учнями школи.

Учасники вистави „Іду на вас!" (зліва стоять): Оріянна Надрага, Алекса Рудакевич, Христя Бугай, Дмитро Луців, Тарас Кулинич, Соня Гатта, Ляриса Гудь, Андрій Кужла, Олесь Ценко, Стефан Цюк, Андрій Чайківський, Таня Іваськів, Зенон Чайківський — керівник драматичного гуртка, сидять (зліва): Марко Чайківський, Адріян Федьків, Наталка Яворська і Алекс Кнігницький.

Подякувавши за хлібсіль та теплу зустріч, Л. Кравчук оглянув школу, заходив у кляси, розмовляв з учнями та вчителями. У великій залі УОКЦентру відбувся банкет в честь гостя, на якому були присутні також вчителі і дирекція школи.

У наслідок поганої погоди академія з нагоди роковин 22-го січня 1918 і 1919 років в НУРШ була перенесена на лютий. Але, не дивлячись на мороз, у Великій залі УОКЦентру, де зібрались учні, вчителі, батьки та гості, була тепла атмосфера. Під диригуванням Уляни Залілецької хор учнів молодших кляс двома піснями розпочав свято.

З вступним словом про події 22-го січня звернулась до присутніх учениця 12-ої кляси Надія Винявська. Програму вів учень 12 кл. Роман Данилів.

З великою увагою і захопленням всі присутні в залі сприйняли чудову гру акторів драматичного гуртка школи.

Гідно подиву, як майстерно, на високому рівні згуртував цей колектив Зенон Чайківський, талановитий режисер і автор драматичної сценки з часів князя Святослава „Іду на вас!". Фортеп'яновий супровід провадила учениця 12-ої кляси Таня Іваськів.

Особлива подяка належиться батькам, які допомогли в підготові вистави (шили костюми акторам, виконували сценічні роботи „кували" зброю та інше). Це: Ірена Цюк, Дарія Кульчицька, Осип Кужла і Богдан Чайківський. Така участь дорослих з педагогічної точки зору поєднує в спільній справі дітей і батьків, бо молоде покоління бачить зацікавлення їх працею та успіхами.

Цей театральний колектив юних акторів вже не один раз радував глядачів грою в своїй школі. А 25-го березня свою виставу „Іду на вас!" повезуть актори до Ню Йорку, де своїх товаришів — учнів шкіл українознавства при Осередку СУМ та кредитівці „Самопоміч". Виступ відбудеться в залі при церкві св. Юра.

Галина Клюк

Студенти...

(Закінчення зі стор. 1)

материк під ногами". Героїка української дисидентської поезії — в яскравому, вибухової сили поєднанні особистого генія та нагальних вимог нації.

„Поет — це людина. Насамперед" (В. Стус) — впевнена Тетяна Лозова. Оскільки в поеті, як особі наділеній в силу своєї місії, певними харизматичними рисами, сконденсовано всі начала природи справжньої людини. Через призму поезій Стуса дослідниця виводить: феномен дисидентства дуже просто пояснюється тим багаттям правди, що палає в серці мистця.

Олена Мацибура („Категорія пам'яті в художньому просторі В. Стуса") каже, що саме ця категорія, яка притаманна людській породі, болючим нервом вривається в свідомість, змушуючи поета тягти за собою генетично заповіданий вічний спомин про трагічну історію власного народу. І коли мистець усвідомлює це, він просить „Верни до мене, пам'яте моя...".

В. Стусові, як літературному критикові (який сам себе не вважав за поета, а „людиною, яка пише вірші") була присвячена заключна доповідь Ярини Скуратівської. Вона аналізувала працю „Феномен доби", феномен Тичини — „геніяльного поета і геніяльного блазня", в долі якого віддзеркалилась доля мистців цілого покоління. Ярина, парафразовуючи автора, зауважила, що феномен Стуса — це теж феномен доби, його доля свідчитиме про час негірше будь-яких розповідей істориків.

В програмі вечора прозвучали вірші поетів-шестидесятників, пролунали пісні молодих виконавців Володимира Скоробського, Наталі Баранович та Марини Кузьминської (українська організація Пласт), пісні „На цвинтарі розстріляних ілюзій" на слова В. Симоненка та „На Лисій горі" на слова В. Стуса у виконанні Олега Проценка.

На вечорі були присутні Л. Світлична, Д. Стус, М. Коцюбинська, Є. Сверстюк. Демонстровано виставку книг Видавництва „Смолоскип". А біля портретів Василя Стуса, Івана Світличного та Василя Симоненка, на підлозі, розсипались живі квіти, немов символізуючи схиляння природної краси перед красою людського генія.

Важне для медиків

В 1994 році вийшов в НТШ у Львові перший том довідника „Українські лікарі" — це біографічні нариси про українських лікарів, дентистів і фармацевтів, що працювали в західних областях України до 1944 року (в тому були 220 біографій із діяспори).

Тепер ми закінчили редакцію другого тому „Українські лікарі діяспори", що покінчили свої студії після 1944 року і працювали поза Україною.

Хто хоче ще увійти до того другого тому, проситься прислати до кінця квітня 1995 року свою біографію і чорно-біле фото на адресу редакції: Pavlo Pundy, M. D., 1712 N. Oak Park Ave., Chicago, Ill. 60635; Тел.: (312) 237-2163, or (312) 777-0905 (вечером).

Ділимося сумною вісткою, що у неділю, 5-го березня 1995 р. у стейті Вискансин відійшов у вічність після довшої недуги БАТЬКО, ДІДУСЬ і ПРАДІДУСЬ

СВ. П.

ГРИГОРІЙ МАТУРА

на 92-му році життя

ПАНАХИДА була відправлена в похоронному заведенні Музики в Чикаго, Ілл. в вівторок 7-го березня о год. 7:30 веч., а похорон з церкви св. Йосифа в Парк Рідж, Ілл., у середу 8-го березня на цвинтар св. Миколая в Чикаго.

Св. п. Г. Матура народився в Жидачеві, Україна, 1903 року.

Горем прибиті:

доньки — НАДІЯ з мужем ІВАНОМ КАСПРИКОМ і синами ІВАСЕМ з дружиною ДЖОРДЖІЄЮ і дітьми ЮСТИНОМ, ІВАСИКОМ, та АНДРІЄМ

— ЯРОСЛАВА з мужем ЗЕНОНОМ СНИЛИКОМ і донькою ХРИСТИНОЮ

— РОМА з мужем ОРЕСТОМ ГЛАДКИМ і дітьми ЕРИКОМ з дружиною НАДІЄЮ, ОЛЕКСАНДРОМ з дружиною ХРИСТЕЮ і АРЕТОЮ з мужем ХРИСТОФОРОМ

та дальша родина в Америці, Канаді й Україні.

Ділимося сумною вісткою, що 8-го березня 1995 р на 101-му році життя відійшов у відчність дорогий БАТЬКО, ДІДО, і ПРАДІДО, довголітній член 130, 361 відділів

СЛ. П.

ОЛЕКСАНДЕР КІБ'ЮК

ПОХОРОН 11-го березня на цвинтарі Olivet Cemetery у Квінсі, Н.Й.

Залишив у глибокому смутку:

доньку — ДОРРОТІ СІНСЬКУ

сина — ТЕОДОРА КІБ'ЮКА

восьмеро внуків та одного правнука.

З глибоким жалем повідомляємо, що 21-го лютого 1995 року відійшов у вічність на 94 році життя наш найдорожчий БАТЬКО, БРАТ, ДІДО І ТЕСТЬ

СВ. П.

АНДРІЙ ІВАНОВИЧ МАРЧЕНКО

Залишені в смутку:

дочка	**— ВІРА**
зять	**— ВАСИЛЬ**
внучка	**— ОЛЯ**
брат	**— МИКОЛА**
племінник	**— МИКОЛА з родиною**

Лютневі...

(Закінчення зі стор. 2)

можна вкрасти. Давним-давно ми не чули про судові справи типу колосксвих, що всюди гриміли за сталінських часів. Краде голова (для себе й для начальства), крадуть бригадири, крадуть колгоспники. Голова й бригадири крадуть машинами, колгоспники крадуть клунками. Словом, пристосувалися — можна жити. Ось чому й не рветься селянство на власне поле.

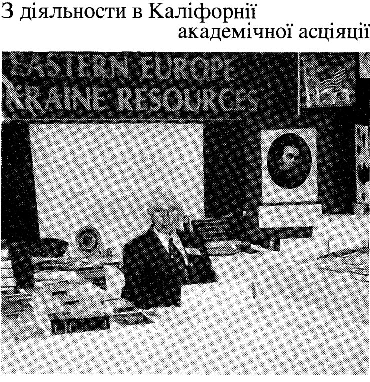
Майже половина киян пов'язана з селом — це також допомагає прохарчуватися. Років п'ять тому в кожному селі можна було налічити по кілька десятків забитих хат, у яких ніхто не жив. Сьогодні всі вони розкуплені — по всенькій соборній Україні. Сільські люди тримають по 2–3 корови, по 5–6 кабанів, багато птиці. Але колгоспне тваринництво занепадає — і в цьому таємниця зростання цін. На базарах є все, базари надзвичайно багаті, але продукти дорогі, бо дорого коштує праця й домашнє утримання тварин. Там, де існують гігантські тваринницькі ферми, худоба схожа на ходячі драбини — колгоспники розкрадають корм для власних корів та свиней. Їм таке господарювання вигідне, та чи вигідне воно державі й народові?

Президент Л. Кучма всюди повторює: земля повинна належати тим, хто її обробляє, а не тим, хто на ній паразитує. Сьогодні на ній паразитує так багато людей, що це загрожує самому існуванню держави. Корінь цього явища все там же: прокомуністичний склад Верховної Ради. Указ Президента про прискорення земельної реформи був виданий з таким розрахунком, аби він почав активно діяти вже в цьому сільськогосподарському сезоні. Та він ще й досі не розглядався Верховною Радою. І невідомо навіть, коли О. Мороз винесе його на обговорення. Те ж саме стосується Закону про владу. Щойно, виступаючи в Чернівцях, Президент сказав (цитую з радіо, без лапок): якщо Верховна Рада найближчим часом не прийме Закону про владу, то навіщо нам такий парламент? Гадаю, Леонід Кучма морально готовий звернутися до народу України з закликом провести референдум з цих основоположних питань: земля і влада. Кучма правильно бачить, звідки треба розпочинати реформи. Але це також бачать і ті, хто не бажає реформ: О. Мороз та його креатура у Верховній Раді. Зірвавши реформи, довівши Україну до справжнього голоду, вони потім скажуть: ось куди вас завели реформатори, давайте повертатися назад — до совєтської влади і за випробуваної колгоспно-радгоспної системи. Дехто із цієї публіки закликатиме до відновлення СССР, але більшості з них Совєтський Союз не потрібен. Не потрібен і Морозові — він любить повторювати: „Хто не шкодує за Совєтським Союзом, у того немає серця. А хто хоче повернутися в СССР — у того немає голови".

В чому тут справа? Та просто в тому, що за умов СССР значно важче реалізувати награбоване, ніж за умов незалежної України при її совєтському безвладді. Для когось оце словосполучення може прозвучати дивно й навіть сумнівно: мовляв, за совєтських часів існував залізний порядок, а не якесь там безвладдя. Так, справді залізний порядок, навіть залізобетонний. Але совєтська влада тут ні до чого — її ніколи не існувало. Існувала неподільна влада Комуністичної партії, а безформні та безвольні ради виконували декоративно московську ролю. Саме така роля їм відведена й сьогодні в плянах націонал-комуністів типу О. Мороза. Ось чому вони чинять шалений спротив президентському проєктові Закону про владу.

І все ж не слід втрачати віру в перемогу правди і добра. Я особисто вважаю, що комуністи вже програли: останні два тури виборів до Верховної Ради не принесли їм успіхів — народ пізнав, чого вони прагнуть і куди ведуть. Опитування показують: переважна більшість покладає надії на Президента, а не на Верховну Раду.

З діяльности в Каліфорнії академічної асціяції

Д-р Олександер Наклович

Останні історичні події засвідчили, що хоч Совєтський Союз розпався, Москва не позбувається своєї імперіялістичної політики і претенсії на світову геґемогію. Прикриваючись демократичними гаслами, Москва намагається стерти з лиця землі ті народи з колишньої совєтської імперії, які не визнають московського деспотизму. Щоб убити у цих народів, зокрема в Україні, почуття національної самобутности, Москва уживає жорстоких засобів насильства у всіх ділянках їхнього життя. Відразу після Першої світової війни в американських університетах появились російські інтелектуали, які виховували нові кадри „експертів" у справах східньоевропейської історії, літератури, мови і т. д. Вдаючись до фальсифікації, вони створили міт, згідно з яким вся історія починається від Росії. Наївні американці і взагалі співжителі західньої гемісфери ще й до сьогодні уявляють собі, що у Східній Европі існує лише одна російська нація із особливими позитивними прикметами. Щодо інших народів, то це „екзотичні" тубильці без своєї культури, бо існує лише одна російська культура. Таке розуміння національної структури Східньої Европи закріплює Москва в американському суспільстві облудними інтерпретаціями в школі, підсиленими ворожими Україні засобами масової інформації. Ніхто із американців, за малими виїмками, не виявляє бажання сприйняти вислiди нових історичних подій, які відкрили світові „нові" народи із „новими" культурами. Шкільні підручники і взагалі література продовжують виховувати суспільство у стилі вчорашнього мислення, в якому домінує Москва.

Обов'язком української спільноти є в першу чергу виправити джерело викривлених історичних фактів у шкільних підручниках та стимулювати у широких колах американського суспільства зацікавлення Україною та її культурою. Кожне, хоч би незначне зусилля української діяспори у тому напрямі ослаблює проросійські настрої, які шкодять не лише Україні але й волелюбній Америці.

Заснована в 1986 році Українсько-Американська Академічна Асоціяція Каліфорнії (УААAК), головою якої є енергійний та працьовитий д-р Олександер Наклович, успішно пробиває мури американської шкільної та видавничої бюрократії. При співпраці стейтового Відділу освіти, УАAAК перевіряє шкільні підручники, виправляє неточності в історії Східньої Европи, України зокрема. Останнім досягненням УАAAК була поправка у підручнику світової історії „Human Heritage", „A World History by M. Greenblat", у якому слово „Росія" виправлено на „Київську Русь". Ця поправка вияснює тепер початки історії України. В акції перевірки і поправки неточностей у шкільних підручниках беруть участь наші визначні наукові сили: проф. д-р Василь Дмитришин, проф. д-р Іван Решетар, проф. д-р Любомир Луцюк, д-р Мирон Куропась, проф. Володимир Стойко та історик мґр Мирослав Дяковський. У часі від 18-го до 21-го листопада 1994 року УАAAК брала участь у Конвенції Національної Ради для соціяльних студій, яка відбулась у Феніксі, Аріз. УАAAК була зарепрезентована добре зорганізованим кіоском, матеріяли до якого були даром забезпечені Гарвардським Інститутом Досліджень та видавництвом „Євшан" у Канаді. Виставку відвідали до 800 учителів, виховників та інших професіоналів. Понад 2000 копій різних брошур, памфлетів, мап України тощо розійшлись за три години. Майже 100 гостей замовили каталоги Гарвардського Інституту Досліджень та видавництва „Євшан" у Канаді.

Немає сумніву, що ця виставка сповнила задовільно свою пропаґандивну функцію. До цього причинились патріотичні члени УАAAК та українська громада Феніксу фінансовою допомогою та особистим вкладом важкої праці у підготові та переведенні цього проєкту. Побажаним було б, щоб загал українського громадянства присвятив більше уваги надзвичайно важливій акції УАAAК у часах, коли формується престиж Української Держави поза її кордонами. Бажаючих допомогти УАAAК у її благородній праці прошу зголошуватись на адресу: Dr. Alexander Naklowycz 4935 Fair Oaks Vlvd. Cermichael, Ca. 95608.

Ігор Лесик

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 26-го БЕРЕЗНЯ 1995 р.
Ню Йорк, Н.Й. Річні збори 194-го Відділу УНСоюзу „Свобода" відбудуться о год. 2-ій по пол. в приміщенні Самопомочі, 98 Друга авеню, Ню Йорк. Просимо членів численно прибути на збори. — Олександра Юзенів, секретар.

НЕДІЛЯ, 19-го БЕРЕЗНЯ 1995 р.
Трентон, Н.Дж. Річні загальні збори 116 Відділу УНСоюзу Т-ва „Вільні козаки" відбудуться о год. 11:30 рано в залі УНДому при Джеремая авеню. На порядку: звіти управи та Контрольної Комісії та вибір управи і Контрольної Комісії на 1995 р. Проситься членів про численну участь. — Управа.

ВІВТОРОК, 28-го БЕРЕЗНЯ 1995 Р.
Кергонксон, Н. Й. Річні збори 88-го Відділу УНСоюзу відбудуться о год. 7-ій веч. у бібліотеці на Союзівці. Просимо членів брати участь. — Стефа Гаврилюк, секретар.

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ!

Відгукаючися на заклик Екзекутивного Комітету УНСоюзу про зложення пожертви на видавничий фонд „Свободи" на покриття підвишки за поштову пересилку газети, ви можете свої пожертви складати у вашого секретаря відділу, або посилати прямо до адміністрації „Свободи" на адресу:

30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302